

جایگاه کتاب‌های Handbook در نشر بین‌الملل علمی

کتاب‌های Handbook در رشته‌های علوم اجتماعی و علوم انسانی دارای مرجعیت ویژه علمی در موضوعات تخصصی هر رشته است. ناشران مهم آکادمیک مانند کمبریج، آکسفورد، ادوارد الگر، راتلج و سیج برای اثبات مرجعیت علمی خود در دهه‌های اخیر به سمت انتشار Handbook رفته‌اند و حتی بر سر انتخاب مهم‌ترین شخصیت علمی آن رشته برای قبول مدیریت مجموعه مقالات Handbook رقابت می‌کنند. برای مثال، انتشارات آکسفورد در موضوعات مختلف علوم سیاسی ۹۲ Handbook منتشر کرده است.^۱ در صفحه توضیحات انتشارات آکسفورد تأکید شده است:

Oxford Handbooks Online is an outstanding collection of the best Handbooks areas across many different subject areas. One of the most prestigious and successful strands of Oxford's scholarly publishing, the Handbook series contains in-depth, high-level articles by scholars at the top of their field. *Oxford Handbooks Online* is guided by a world-class Editorial Board that bring together the world's leading scholars to discuss research and the latest thinking on a range of major topics.²

ناشرین آکادمیک برای چاپ Handbook مطرح‌ترین استاد و مرجع علمی آن حوزه را شناسایی می‌کنند و مدیریت جمع‌آوری مجموعه مقالات کتاب را به او می‌سپارند تا وی با استفاده از اشراف علمی خود، ضمن تعریف عناوین و سرفصل‌های Handbook، از میان اساتید صاحب‌نظر در آن حوزه، بهترین گزینه‌ها را برای همکاری انتخاب کند تا با ارائه مقالات علمی-پژوهشی به تبیین آخرین مرزهای علمی آن موضوع بپردازند. این مقالات آخرین مرجع علمی آن حوزه قلمداد می‌شود. از آنجا که این فرصت کمتر برای اساتید دانشگاه‌های ایران پیش می‌آید، انتشار مقاله اساتید دانشگاه تهران در Handbookها موجب ارتقای جایگاه بین‌المللی دانشگاه تهران خواهد شد. *Handbook of Cultural Security* نخستین و تنها کتاب مرجع در موضوع امنیت فرهنگی است که تاکنون به چاپ رسیده است.

1. <http://www.oxfordhandbooks.com/browse?btog=book&pageSize=10&sort=titlesort&t0=ORR%3ASOC02270>

2. <http://www.oxfordhandbooks.com/oso/page/about;jsessionid=19BA44D7F8A78B18761A060BCECBB357>

تفاوت مقاله علمی-پژوهشی منتشرشده در Handbook با مدخل دائره‌المعارف در این است که مدخل دائره‌المعارف مرور معارف موجود در رابطه با یک موضوع است. اما مقاله Handbook تبیین مرزهای دانش در موضوع و گرایشی علمی است. فصل کتاب هم با مقاله Handbook متفاوت است زیرا گرچه فصل کتاب نیز ممکن است علمی-پژوهشی باشد، لزوماً مرجعیت علمی ندارد. در ایران عبارت Handbook «دستنامه» ترجمه شده که البته استفاده از این واژه در کتبی مانند دستنامه دانشجویی و جزآن نیز به دلیل مرجع بودن آن برای مخاطبان خاص آن کتاب است. شاید ترجمه بهتری برای Handbook های علمی در علوم اجتماعی و علوم انسانی «کتاب مرجع» یا «کتاب مبانی» باشد. برای مثال، کتاب *Handbook of Public Diplomacy* که توسط راتلج چاپ شده است، با عنوان کتاب مرجع دیپلماسی عمومی ترجمه و توسط انتشارات دانشگاه امام صادق (علیه السلام) منتشر شده است.

انتشارات ادوارد الگر یکی از مطرح‌ترین ناشرین آکادمیک و تخصصی بین‌المللی است که به‌طور ویژه در موضوعات مرتبط با علوم اجتماعی و حقوق فعالیت می‌کند و در این رشته‌ها Handbook نیز منتشر می‌کند. در موضوعات مرتبط با امنیت، انتشارات ادوارد الگر ۵۶ Handbook منتشر کرده است که *Handbook of Cultural Security* یکی از جدیدترین آن‌هاست. برخی جوایزی که این انتشارات دریافت کرده است به شرح زیر است.

- ProQuest Academic & Professional Publisher of the Year 2017
- Frankfurt Book Fair Academic & Professional Publisher of the Year 2013-2014
- Academic, Educational and Professional Publisher of the Year 2013-2014 (The Bookseller Industry Awards)¹

این انتشارات سالانه ۳۵۰ عنوان کتاب آکادمیک به چاپ می‌رساند که تاکنون بیش از ۵۵۰۰ عنوان کتاب به چاپ رسانده است. *Handbook of Cultural Security* به‌عنوان کتاب مرجع امنیت فرهنگی، به مدیریت علمی یاسوشی واتانابه^۲، استاد تمام دانشگاه کیو ژاپن، آثار صاحب‌نظران در این موضوع

1. <https://www.e-elgar.com/about/edward-elgar-publishing-awards-and-reputation>

2. Yasushi Watanabe

را از اساتید دانشگاه‌های مطرح دنیا گردآوری کرده است. پروفیسور واتانابه یکی از برجسته‌ترین کارشناسان جهان در زمینه سیاست‌های فرهنگی و دیپلماسی عمومی است. او دکترای خود در مردم‌شناسی اجتماعی را از دانشگاه هاروارد دریافت کرد و از سال ۲۰۰۵ به درجه استاد تمامی دانشکده عالی رسانه و حاکمیت دانشگاه کیو رسیده است.

مقاله دکتر فؤاد ایزدی، با عنوان «Americanizing soft power discourses and its discontents 269 Foad Izadi and Hakimeh Saghaye-Biria» در می ۲۰۱۸ در این مجموعه به چاپ رسیده است.